

**MUSIQA DARSLARIDA O'QUVCHILARGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR
BILAN MILLIY CHOLG'ULARNI
TANISHTIRISH METODIKASI**

Jurayeva Gulchehra Zokirjon qizi

NamDPI ART pedagogika kafedrası o'qituvchisi

Sharifova Gulnoza Bahromjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Musiqa ta'limi yo'nalishi 2-bosqich talabasi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20215555>

Annotation: Ushbu maqolada musiqa darslarida o'quvchilarga innovatsion texnologiyalar yordamida milliy cholg'ularni tanishtirish metodikasi ko'rib chiqiladi. O'quvchilarning musiqa ta'limidagi qiziqishini oshirish va madaniyatimizni rivojlantirish maqsadida yangi yondashuvlar taqdim etiladi.

Keywords: musiqa, innovatsion texnologiyalar, milliy cholg'ular, metodikasi

Аннотация: В данной статье рассматривается методика ознакомления учащихся с национальными музыкальными инструментами на уроках музыки с использованием инновационных технологий. Представлены новые подходы, направленные на повышение интереса учащихся к музыкальному образованию и развитие национальной культуры.

Ключевые слова: музыка, инновационные технологии, национальные музыкальные инструменты, методика

Annotation: This article examines the methodology of introducing students to national musical instruments in music lessons through the use of innovative technologies. New approaches aimed at increasing students' interest in music education and promoting the development of national culture are presented.

Keywords: music, innovative technologies, national musical instruments, methodology

Kirish

Bugungi kunda, texnologiyaning rivojlanishi bilan birga, musiqa ta'limi sohasida ham yangi imkoniyatlar paydo bo'lmoqda. Innovatsion texnologiyalar, masalan, raqamli dasturlar va onlayn platformalar, o'quvchilarga musiqa ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vositalar sifatida xizmat

qilmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z bilim va tajribalarini kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, bu jarayon ta'lim sifatini oshirishga, o'quvchilarni motivatsiya qilishga va musiqa san'atiga bo'lgan qiziqishlarini yanada kuchaytirishga yordam beradi. Shunday qilib, innovatsion texnologiyalar musiqa ta'limining zamonaviylashtirilishida muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolaning maqsadi musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalarning o'rnini o'rganish va ularning ta'lim jarayonidagi ahamiyatini tushuntirishdir.

Musiqa ta'limida innovatsion texnologiyalar

Innovatsion texnologiyalar musiqa ta'limida yangi imkoniyatlar yaratadi, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi va o'quv jarayonini yanada interaktiv qilishga yordam beradi. Ular orqali o'quvchilar turli xil musiqiy asarlarni o'rganish, tahlil qilish va ijro etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, multimedia vositalari yordamida musiqa nazariyasi va amaliyotini birlashtirish, virtual platformalarda musiqiy tajribalarni almashish, shuningdek, mobil ilovalar orqali o'qitish jarayonini qo'llab-quvvatlash mumkin. Bunday texnologiyalar o'qituvchilar uchun ham qulayliklar yaratadi, chunki ular o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'lim berish imkoniyatiga ega. Innovatsion texnologiyalar yordamida musiqa ta'limi yanada samarali va qiziqarli bo'lishi mumkin.

Milliy cholg'ular va ularning ahamiyati

Milliy cholg'ular, xalqimizning tarixiy va madaniy merosining ajralmas qismi sifatida, nafaqat musiqa san'atining rivojlanishiga, balki milliy identitetni shakllantirishga ham xizmat qiladi. Ular xalqimizning urf-odatlarini, an'analari va hissiyotlarini ifodalovchi vosita sifatida muhim ahamiyatga ega. Milliy cholg'ular orqali o'zbek xalqining o'ziga xos musiqiy uslubi va estetikasi namoyon bo'ladi. Bu cholg'ular, nafaqat o'tmishimizni yodga solib, kelajak avlodlarga yetkazish, balki zamonaviy madaniyatda ham o'z o'rnini topadi. Musiqiy merosimizni saqlash va rivojlantirish orqali, biz o'z millatimizning boyligini, ko'p qirraliligini va jahon madaniyati ichidagi o'rnini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'lamiz. Shunday qilib, milliy cholg'ularimiz nafaqat san'at, balki milliy g'urur manbai hisoblanadi.

O'quvchilarga milliy cholg'ularni tanishtirish metodikasi

Musiqa darslarida milliy cholg'ularni taqdim etishning samarali usullari o'quvchilarning madaniy va estetik rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Milliy cholg'ularni o'rganish jarayonida, o'quvchilarga ularning tarixiy va madaniy kontekstini tushuntirish, shuningdek, amaliy mashg'ulotlar

o'tish orqali chuqurroq bilim berish muhimdir. Musiqa darslarida interaktiv yondashuvlar, masalan, guruhli ijro va muhokamalar, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Shuningdek, o'quvchilarga milliy cholg'ularni tinglatish va ularning ijro uslublarini o'rganish orqali, ularning san'atga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkin. Bu jarayonlar orqali, o'quvchilar o'z milliy meroslarini yanada yaxshiroq anglab, qadrlashni o'rganadilar.

Innovatsion texnologiyalar orqali o'quvchilarni jalb etish

Innovatsion texnologiyalar yordamida o'quvchilarni musiqa darslariga qiziqtirish strategiyalari, zamonaviy o'quv muhitida muhim ahamiyatga ega. Birinchidan, interaktiv dasturlar va mobil ilovalar orqali o'quvchilar musiqa asarlarini yaratish jarayonida faol ishtirok etishlari mumkin. Bu, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi va musiqa bilan bog'liq bilimlarini kengaytiradi. Ikkinchidan, virtual haqiqat texnologiyalaridan foydalanish, o'quvchilarga musiqa asarlarini yangi shaklda tajriba qilish imkonini beradi, bu esa ularning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shuningdek, onlayn platformalarda musiqa darslarini o'tkazish, o'quvchilarni global musiqiy madaniyat bilan tanishtirish imkonini yaratadi, bu esa ularning san'atga bo'lgan qiziqishini yanada oshiradi.

Amaliyotda qo'llanilishi

Musiqa darslarida innovatsion texnologiyalar va milliy cholg'ularni amalda qo'llash, o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, interaktiv ta'lim dasturlari yordamida o'quvchilar milliy cholg'ularni o'rganishda yanada faol ishtirok etadilar. Bunday texnologiyalar orqali musiqa asarlarini o'rganish jarayoni vizual va eshitish jihatidan boyitiladi, bu esa o'quvchilarda chuqur tushuncha va qiziqish uyg'otadi. Shuningdek, zamonaviy asboblardan va dasturlar yordamida o'quvchilarga o'z ijodlarini amalga oshirish imkoniyati beriladi. Milliy cholg'ularni zamonaviy musiqiy kontekstda qo'llash esa, ularning madaniy merosini saqlab qolishga yordam beradi va o'quvchilarda milliy ongni rivojlantiradi. Bunday yondashuvlar musiqa ta'limining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar va xulosalar

Olingan natijalar, o'quvchilarning ijodiy va intellektual rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatganini ko'rsatadi. Milliy cholg'ularni zamonaviy, innovatsion usullar bilan birlashtirish o'quvchilarda musiqiy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon o'quvchilarning estetik sezgirligini oshirish, shuningdek, ularning o'z madaniyatiga nisbatan

qiziqishini kuchaytiradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, bunday yondashuvlar nafaqat musiqa ta'limini rivojlantirishga, balki o'quvchilarning umumiy shaxs sifatidagi o'sishiga ham xizmat qiladi. Kelajakdagi istiqbollar esa, ushbu yondashuvlarni kengaytirish va yanada chuqurlashtirish, shuningdek, o'quv dasturlarini yangilash orqali amalga oshirilishi mumkin. Bu, o'z navbatida, mamlakatimiz madaniy merosini yangi avlodlarga etkazishga yordam beradi.

Tavsiya etilgan metodikalar

Musiqa ta'limida qo'llanilishi mumkin bo'lgan tavsiya etilgan metodikalar, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Bunday metodikalar o'z ichiga interaktiv o'qitish usullarini, guruhli ishlashni va ijodiy loyihalarni oladi. O'quv jarayonida musiqaning turli janrlarini o'rganish, o'quvchilarning musiqiy didini kengaytirish va ularning estetik his-tuyg'ularini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, texnologiyalarni qo'llash, masalan, musiqiy dasturlar va ilovalar yordamida o'quvchilarni yanada qiziqtirish mumkin. Bu metodikalar, shuningdek, o'quvchilarning individual yondashuvini ta'minlashga va ularni o'z qobiliyatlarini namoyon etish imkoniyatlari bilan ta'minlashga yordam beradi. Musiqa ta'limida qo'llanilishi mumkin bo'lgan tavsiya etilgan metodikalar o'quv jarayonida interaktiv yondashuvlarni, guruhiy faoliyatlarni va amaliy mashg'ulotlarni o'z ichiga oladi. Bu metodlar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga, musiqiy ko'nikmalarini yaxshilashga va ularning o'zaro hamkorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Botir Khanovich, S. B. (2024). The Structure of Kashkar Rubab, And Methods of Their Execution. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 5(1), 19-22.
2. Shokirkhonov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'PERFORMING AND MUSICAL ABILITIES THROUGH INSTRUMENTS. In International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 77-79).
3. Botirxonovich, S. B. (2025). MUSIQA NAZARIYASI FANIDAN TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI. FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities., 13(7), 139-150.
4. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. Science and Education, 7(2), 195-201.

5. Тошматов, Ф., & Турдалиева, О. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований, 3(6), 162-166.
6. Olimjonovich, T. G., & Komiljanovna, D. G. (2022). The Importance of the Festival “East Songs” in the Introduction and Development of National Classical Music of the Peoples of the East. Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science, 3(6), 195-199.
7. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. Решение социальных проблем в управлении и экономике, 3(6), 22-25.
8. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO ‘GARAKLARI ASOSIDA O ‘QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. Inter education & global study, (5 (1)), 44-51.
9. Erdonov, S. B., Maxmudov, A. V., Abduraimov, O. S., Allamurotov, A. L., Mavlanov, B. J., & Mamatkasimov, O. T. (2023). On Reserves of Hippophae rhamnoides L. Fruit on the Territory of the Zarafshan National Nature Park of Uzbekistan. American Journal of Plant Sciences, 14, 946-954.
10. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. Инновационные исследования в науке, 4(2), 65-68.
11. Nabievna, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research, 3(2), 212-214.
12. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK’S “SIYOSATNOMA”. In Международная конференция академических наук (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88).
13. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O‘ZBEK XALQ CHOLG‘ULARIDA IJROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN‘ANALARINING O‘RNI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 535538.
14. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG‘ULARINI O‘RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal, 1(1).

15. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo'llari. *Science and Education*, 7(2), 169-174.
16. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76).
17. Akhmedov, B. (2026, February). TECHNICAL AND EXPRESSIVE ASPECTS OF THE CONDUCTING APPARATUS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 68-71).
18. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. *Science and Education*, 7(2), 182-187.
19. Tajiboyev, E. (2025). O 'ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O 'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3).
20. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. *Развитие и инновации в науке*, 4(2), 13-16
21. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. *Science and Education*, 7(1), 1038-1043.
22. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O 'quvchilarning STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llash asosida muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 157-161.
23. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqiy mashg'ulotlar orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(3), 388-391.
24. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqa ta'limida STEM texnologiyalari va milliy musiqa integratsiyasi. *Science and Education*, 7(3), 392-395.
25. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi yo'nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. *Science and Education*, 7(1), 960-965.
26. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 367-370.
27. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi orqali bolaga emotsional yondashish tendensiyalari. *Science and Education*, 7(2), 162-168.

28. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ (pp. 215-217).
29. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. JournalNX, 6(05), 7-9.
30. Joraxanovich, G. J. (2025). XIX ASR OHIRI XX ASR BOSHLARIDA YEVROPADA MUSIQA PSIXOLOGIYASI RIVOJLANISHI. Научный Импульс, 4(37), 157-161.
31. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO'NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION METODIKASI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).
32. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025). MUSIQA TA'LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. "Iqtidorli talabalar ilmiy xabarlar" ilmiy-uslubiy jurnali, 1(2), 3-9.